

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka

Materiál na rokovanie
miestnej rady
dňa 05.12. 2023

Materiál číslo: 178/2023

Návrh na pomenovanie parku v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov

Predkladateľka:

Mgr. Iveta Jančoková
zástupkyňa starostu

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Grafická časť
4. Zápisnica zo zasadnutia
názvoslovnej komisie

Zodpovedný:

Ing. arch. Viktor Kasala
vedúci referátu územného rozvoja a GIS

Spracovateľka:

Jana Jantová
referát územného rozvoja a GIS

Návrh uznesenia

Miestna rada mestskej časti Bratislava-Petržalka

o d p o r ú č a

Miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Petržalka

s ú h l a s i ť

s návrhom na pomenovanie parku v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov názvom „Park obetí Hraničiarov“

a n á v r h p r e d l o ž i ť

na schválenie Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy.

Dôvodová správa

Podľa ustanovenia § 2b zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“)

ods. 1

Verejné priestranstvo je ulica, námestie, **park**, trhovisko a iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

ods. 2

V obci, v ktorej je viac ulíc alebo iných verejných priestranstiev, má každá ulica alebo iné verejné priestranstvo svoj názov.

ods. 3

Názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú s prihliadnutím na históriu obce, na významné nežijúce osobnosti, na veci a pod. Neprípustné sú názvy po žijúcich osobách, názvy dlhé, duplicitné, urážajúce mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie, jazykovo nesprávne a názvy nepriliehavé vzhľadom na históriu obce. Neprípustné je určiť názov ulice alebo iného verejného priestranstva po predstaviteľoch režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo režimu založeného na komunistickej ideológii; to neplatí, ak ide o predstaviteľov režimu, ktorí sa zapojili do odporu proti takémuto režimu.

Podľa čl. 2 ods. 1 a 4 zásad určovania názvov verejných priestranstiev v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave súčasťou každého názvu je výraz označujúci druh priestoru, napr. ulica, námestie, rad, cesta, chodník, **park, alej, lom, nábrežie a pod., pričom názvy musia byť v gramaticky správnom tvare, tzn., že ešte pred schválením názvu Mestským zastupiteľstvom hlavného mesta SR Bratislavy, musia predkladané návrhy prejsť jazykovednou korektúrou. Názov by mal byť tiež jednoduchý a zrozumiteľný.**

Podľa ustanovenia § 4 ods. 5 písm. a) prvého bodu zákona o obecnom zriadení obec vo veciach územnej samosprávy ustanoví nariadením názvy ulíc a iných verejných priestranstiev, ako aj ich zmeny (§ 2b).

Podľa čl. 18 ods. 4 písm. t) Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v znení dodatkov miestnemu zastupiteľstvu je vyhradené predkladať mestskému zastupiteľstvu návrh na pomenovanie alebo zmenu názvu ulíc a iných verejných priestranstiev.

V zmysle citovaných právnych predpisov predkladáme Miestnej rade mestskej časti Bratislava-Petržalka **návrh na pomenovanie parku** v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov názvom „**Park obetí Hraničiarov**“.

Námestie Hraničiarov vzniklo v roku 1977 v rámci výstavby Petržalky. Lokalita dostala názov „námestie Hraničiarov“ v roku 1981, na 30. výročie založenia Pohraničnej stráže. Pohraničná stráž bola ozbrojená zložka, ktorá mala zo zákona o ochrane štátnych hraníc zabezpečovať ochranu a kontrolu štátnej hranice v období komunizmu. Jej činnosť sledovala a usmerňovala najmä pohyb osôb okolo štátnej hranice. Prekročenie hranice bolo považované za trestný čin „opustenia republiky“. Najintenzívnejšie bola pritom sledovaná hranica s Nemeckou spolkovou republikou a Rakúskom, nazývaná aj Železná opona. Ľudia túžiaci po slobode sa snažili dostať na západ aj napriek veľkému riziku smrti.

Námestie Hraničiarov v Petržalke nám svojím názvom pripomína túto históriu, keď na území Petržalky pohraničníari zatkli, alebo usmrtili ľudí za nedovolené prekročenie štátnej hranice.

Veľká časť verejnosti, ale najmä pozostalí po obetiach tohto režimu, vnímajú túto históriu veľmi citlivo. Pomenovaním parku, ktorý je významným verejným priestranstvom tejto lokality, by bola prejavená úcta obetiam komunistického režimu, čím by sa aspoň symbolicky napravili krivdy minulosti.

S poukazom na uvedené Názvoslovná komisia na svojom zasadnutí dňa 08.11.2023 odsúhlasila pomenovanie parku v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov názvom „Park obetí Hraničiarov“.

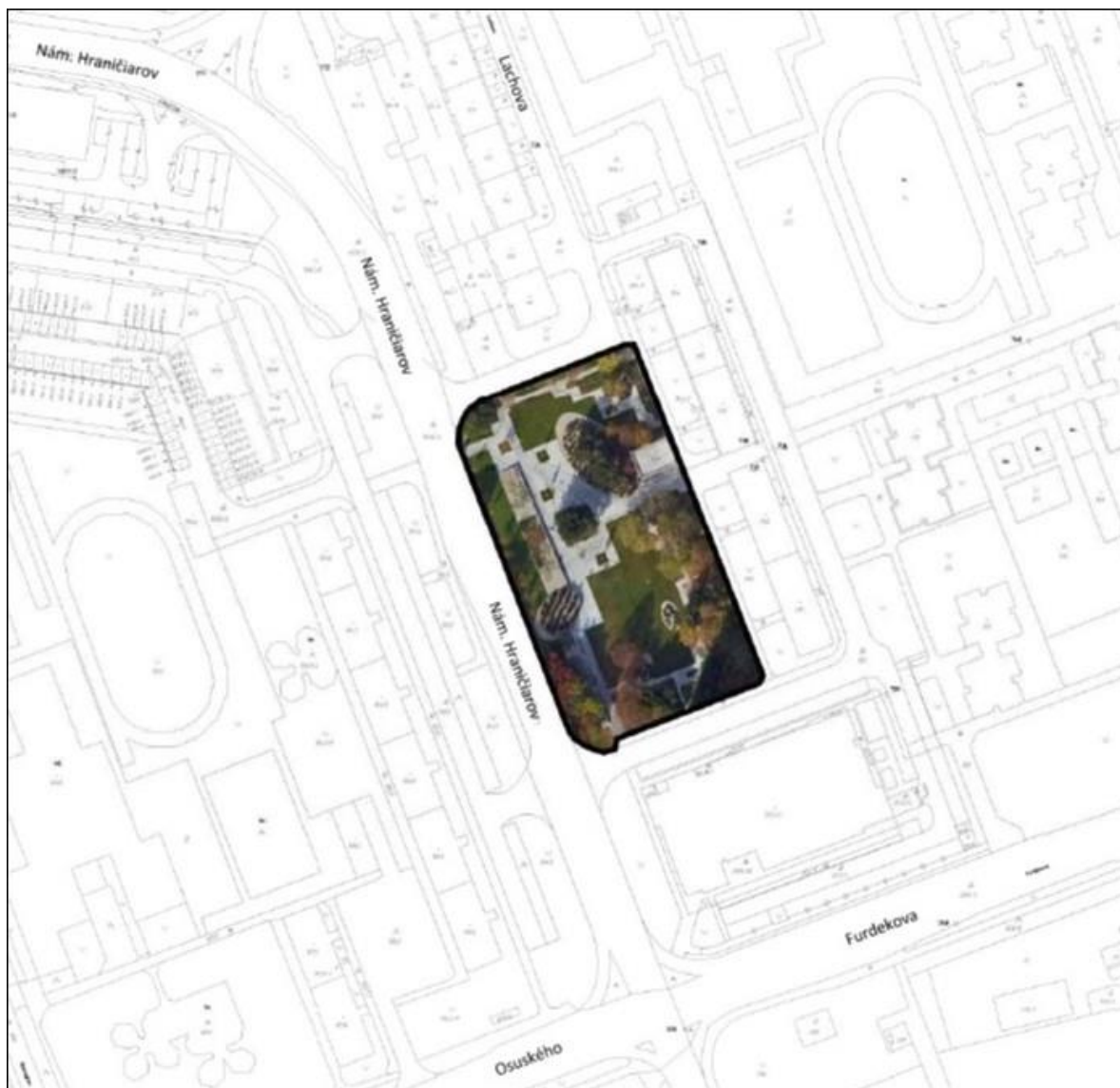
S novým názvom tohto verejného priestranstva súvisí zmena adresy, ktorá sa dotkne jednej nebytovej budovy so súpisným číslom 2672, nachádzajúcej sa v predmetnom parku.

Park v tejto lokalite, ako miesto kde sa konajú príležitostné kultúrne a spoločenské podujatia, sa symbolicky spája aj s 50. výročím založenia najväčšieho sídliska na Slovensku, čo nám pripomenula výstava dobových fotografií z výstavby Petržalky, osadenie sochárskeho diela „A String of Pearls“ z projektu Stromorodie, symbolické zasadenie pamätného stromu, petržalskej jablone a pamätná tabuľa začiatku výstavby mestského sektoru Petržalka.

Materiál bol prerokovaný v OPS dňa 13.11.2023.

Grafická časť:

„Park obetí Hraničiarov“

Zápisnica zo zasadnutia názvoslovnej komisie dňa 08.11.2023

o 16:00 v budove Technopolu, v zasadačke miestneho úradu č. 816, 8. poschodie.

Prítomní členovia komisie:

Michal **Sabo**, Štefan **Hrivňák**, Miroslava **Makovníková Mosná**, Claude **Baláž**, Gréta **Gregorová**, Viera **Némethová**, Juraj **Valocsay**, Michaela **Ondrejko**vič, Ľuboš **Kačírek**

Neprítomní členovia komisie (ospravedlnení):

Miroslav **Musil**, Andrea **Kutlíková**,

Hostia:

Iveta Krútilová, Jozef Rybár, Adam Pekár, Martin Bednárík, Jakub Kuruc

Zasadnutie komisie otvorila a viedla predsedníčka komisie: Viera Némethová

Začiatok komisie: 16:06 hod.

Predsedníčka komisie v úvode zasadnutia informovala členov názvoslovnej komisie **o rozhodnutí členky komisie Andrei Kutlíkovej odstúpiť z funkcie člena názvoslovnej komisie**, z dôvodu pracovnej vyťaženia. Oznámenie o odstúpení z funkcie doručila e-mailom dňa 30.10.2023. Komisia akceptuje dôvody jej rozhodnutia a berie na vedomie ukončenie jej činnosti v názvoslovnej komisii.

Program zasadnutia:

1. Schválenie programu zasadnutia
2. Návrh na pomenovanie parku v lokalite Námestie Hraničiarov (miesto osláv 50. rokov od polozenia základného kameňa výstavby Petržalky) názvom „Park obetí Hraničiarov“
3. Informácia o návrhu poslanca Adama Pekára premenovať ulicu Lenardova, lokalita DVORY V, Petržalka
4. Rôzne.

Prítomných 9 z 11 členov.

K bodu 1:**Schválenie programu zasadnutia**

Predsedníčka komisie predložila na žiadosť p. Bednáríka pozmeňujúci návrh na rozdelenie druhého bodu programu na dva samostatné body:

- a) návrh p. Bednáríka: „Odčlenenie celej vnútornej časti Námestia Hraničiarov nezahŕňajúcej žiadny bytový dom a jej premenovanie na Námestie obetí hraničiarov“,
- b) návrh názvoslovnej komisie (bod 2 programu): „Pomenovanie parku v lokalite Námestie Hraničiarov názvom „Park obetí Hraničiarov“.

Hlasovanie k pozmeňujúcemu návrhu:

Prítomní:	9	z 11 členov
za:	0	
proti:	9	
zdržal sa:	0	
nehlasoval:	0	

Pozmeňujúci návrh programu bol **zamietnutý**.

Hlasovanie k bodu 1:

Prítomní:	9		z 11 členov
za:	9		
proti:	0		
zdržal sa:	0		
nehlasoval:	0		

Program zasadnutia podľa predloženého návrhu bol **schválený**.

K bodu 2:

Návrh na pomenovanie parku v lokalite „Námestie Hraničiarov“ názvom „Park obetí Hraničiarov“.

a)

- K uvedenej téme prebehla rozsiahla a konštruktívna diskusia všetkých prítomných členov komisie ako aj hostí, v rámci ktorej p. Bednárík odprezentoval viaceré alternatívy premenovania tejto lokality ako celku, názvom „Námestie obetí Hraničiarov“. Zároveň podporil návrh názvoslovnej komisie pomenovať park v tejto lokalite názvom „Park obetí Hraničiarov“.
- Za mestskú časť v diskusii vystúpil p. Jozef Rybár, vedúci referátu komunikácie, ktorý tlmočil osobný názor starostu a postoj mestskej časti k tejto citlivej téme.
- Členovia komisie sa touto témou zaoberali najmä s ohľadom na historické udalosti a samotnú činnosť pohraničnej stráže a tiež brali do úvahy proces, ktorý by museli obyvatelia tejto lokality podstúpiť pri prípadnom premenovaní celej lokality Námestia Hraničiarov. V diskusii dospeli k zhode, že pomenovaním tohto parku v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov názvom „Park obetí Hraničiarov“, by bola prejavovaná úcta obetiam komunistického režimu a tým by sa aspoň symbolicky napravili krivdy minulosti súvisiace s touto témou.

b)

- V nadväznosti na uvedený návrh na pomenovania parku, bol predložený aj návrh na zmenu názvu zastávky MHD „Námestie Hraničiarov“ na „Park obetí Hraničiarov“. V súvislosti s týmto návrhom p. Kuruc informoval členov komisie, že táto požiadavka už bola predbežne prediskutovaná s Dopravným podnikom a.s.. Predbežné finančné náklady spojené s premenovaním zastávky sú odhadované na 9 726,62 €.

c)

- Na najbližšom zasadnutí sa komisia bude zaoberať premenovaním názvu celej ulice „Námestie Hraničiarov“. Prerokuje návrhy členov komisie, ktoré budú tematicky súvisieť s existujúcimi názvami verejných priestranstiev v lokalite Háje 2 tak, aby boli dodržané zásady, akými boli v minulosti vytvorené názvy ulíc v jednotlivých lokalitách.

K bodu 2 – a):

Uznesenie č. 4/2023 zo dňa 08.11.2023

Komisia **odsúhlasila** pomenovanie parku v centrálnej časti lokality Námestia Hraničiarov názvom „**Park obetí Hraničiarov**“ a **odporúča** starostovi tento návrh predložiť Miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Petržalka **na schválenie**.

Hlasovanie k bodu 2- a):

Prítomní:	9		z 11 členov
za:	9		
proti:	0		
zdržal sa:	0		
nehlasoval:	0		

Uznesenie bolo **schválené**.

K bodu 2 – b):

Uznesenie č. 5/2023 zo dňa 08.11.2023

Komisia **odsúhlasila** zmenu názvu zastávky MHD „Námestie Hraničiarov“ na „Park obetí Hraničiarov“ a starostovi **odporúča** požiadať Dopravný podnik a.s. o túto zmenu až po ukončení procesu pomenovania parku názvom „Park obetí hraničiarov“.

Hlasovanie k bodu 2- b):

Prítomní:	9			z 11 členov
za:	9			
proti:	0			
zdržal sa:	0			
nehlasoval:	0			

Uznesenie bolo **schválené**.

K bodu 2 – c):

Uznesenie č. 6/2023 zo dňa 08.11.2023

Komisia **odsúhlasila** zmenu názvu celej ulice „Námestie Hraničiarov“ a na najbližšom zasadnutí komisie v predpokladanom termíne 05/2024 **prerokuje** návrhy členov komisie na jej premenovanie.

Hlasovanie k bodu 2- c):

Prítomní:	9			z 11 členov
za:	9			
proti:	0			
zdržal sa:	0			
nehlasoval:	0			

Uznesenie bolo **schválené**.

K bodu 3:

Informácia o návrhu poslanca Adama Pekára premenovať ulicu Lenardova, lokalita DVORY V, Petržalka

- Návrh na premenovanie Lenardovej ulice v Petržalke predstavil členom názvoslovnej komisie poslanec Miestneho zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Petržalka p. Adam Pekár. Na zmenu názvu ulice predložil tri návrhy: **Ulica Anny Kockovej-Kratochvílovej** (významná slovenská mikrobiologička), **Ulica Boženy Kuklove-Štúrovej** (lekárka a uznávaná odborníčka na pľúcne choroby) a **Ulica Tatiany Korcovej** (slovenská fyzička).
- K návrhu premenovania Lenardovej ulice prebehla diskusia. Členovia komisie sa v úvode zaoberali dvomi tvármi osobnosti Filipa Lenarda; z hľadiska vedy, ako významného fyzika a nositeľa Nobelovej ceny, ale aj ako zástancu nacistickej ideológie. V diskusii sa zhodli, že prvé dva návrhy sú pre pomenovanie ulice dlhé. Priklonili sa k možnosti premenovať túto ulicu po slovenskej fyzičke Tatiane Korcovej. V tejto súvislosti sa predsedníčka komisie zaviazala osloviť Slovenskú fyzikálnu spoločnosť pri SAV, za účelom získania odborných názorov pri výbere vhodných osobností z oblasti vedy na premenovanie Lenardovej ulice.

Uznesenie č. 7/2023 zo dňa 08.11.2023

Komisia **prerokuje možnú zmenu** názvu Lenardovej ulice na najbližšom zasadnutí komisie v predpokladanom termíne 05/2024.

Hlasovanie k bodu 3

Prítomní:	9	z 11 členov
za:	9	
proti:	0	
zdržal sa:	0	
nehlasoval:	0	

Uznesenie bolo **schválené**.

K bodu 4:**Rôzne**

- Člen názvoslovnej komisie p. Claude Baláž predložil návrh Nadácie Národný Pamätník Slovenského vystáhovalectva na premenovanie Tyršovho nábrežia na Nábrežie kardinála Jozefa Tomka. Na žiadosť p. Baláža bol tento návrh stiahnutý a preložený na prerokovanie do ďalšieho zasadnutia názvoslovnej komisie.

Záver rokovania komisie: 18:15 hod.

Predpokladaný termín ďalšieho zasadnutia komisie je naplánovaný na máj 2024.

v. r. Jana Jantová
tajomníčka názvoslovnej

Overil:

v. r. Viera Némethová
predseda názvoslovnej komisie

Príloha:

- prezenčná listina názvoslovnej komisie z 12.06.2023